

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Nuclevs Coppensteinivs Conceptvvm Prædicabilivm In
Dominicas Festaqve omnia per Annum**

Coppenstein, Johann Andreas

Mogvntiæ, 1624

Concio Qvinta. De Hora mortis incerta.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51556](#)

pene anno 1660. annis 9. ante diluuium. 3.
Deinde Moyses catalogum pertexens Pa-
trum, ad singulos addidit: & mortuus est:
ad Enoch autem ait: Gen. 5. Et non appa-
ravit, quia traxit eum Deus. Hier. ad Paraclete.
Enoch & Elias neendum mortui. & Paradisi iam
coloni habent membra, in quibus rapti sunt.

*An extet
paradisi?*

II. Sed an in Paradiso? 1. Ita quidam ex
superesse in terris adhuc Paradisum, exi-
sto. Luc. 23. Hodie mecum eris in paradiſo. At
Christus a cruce descendit ad inferos, tri-
duoque subficit ibidem in limbo; non in
terra, vel paradiſo. Irenaeus, lib. 5. adu. he-
res. vult & Paulum in Paradisum eum
raptum fuisse, animaque iustorum inibi
afferuari ad usque finem mundi. Athic
error est.

2. Certior videtur opinio, Paradisum
nusquam superesse: diluuioque submer-
sum perisse; nisi miraculo seruatus esset.
Sed sine causa, ait August. in dubiis mira-
cula non sunt statuenda. *Rupertus lib. de
Trinit. cap. 35.* negat posse probari in eo pa-
radiso Enochū esse, in quo conditus est
Adam. *S. Chrysostom. z. in Gen.* ait curio-
ritatis esse, indagare, quo Enoch transla-
tus fit. *Augustinus lib. de gratia, ait,* in paradi-
sum vel alio translatum fuisse. *D. Thomas
in cap. 11. ad Hebr.* ambos morituros ait, ob
commune Statutum.

Quare viue memor lethi. Age, ut gallina-
cei, qui oculo altero querunt escam hu-
mi; altero suspiciunt in celum, ab milio-
fib; metuentes: ut & lepores apertis ocu-
lis dormitant.

CONCIO QVINTA.

De Hora mortis incerta.

B Althafar, Rex Babyl. *Dan. 5.* cum con-
cubinis in vasis, quæ pater Nabucho-
donosor è templo Ierosolym. rapuerat,
epulabatur: Deosque dilaudabat mortis
immemor: cum ecce manus hominis

scribentis contra candelabrum in parte-
te, gaudia in luctum vertit; & nocte ea-
dem est mortuus. Ecce quid mortis in-
certius hora est?

Ideo nos

- I. Quod incautos mors obruat.
- II. Dediſe, horae mortis incognita.
- III. De aduigilatione ad horam.
- IV. De preparatione ad mortem.
- V. De preparatione omissa cum exitio.

P AR S I.

Quod incautos mors obruat.

IPhycrates, Dux Athen, semper in armis
stare exercitum volebat, eti in solo a-
micorum confisteret: tesse Plut. in Apoph.
sciscitanti causam, aiebat: Ne ex impro-
viso obrutus dicere cogar: Non putabam.
Omnis homo dux vita est sua. Nam vita
hominis militia super terram: instantq; per-
tinaciter illi Caro, mundus, Satan; mors
que omni momento. Quare excubet ne-
cessere est. *Hinc Phil. 2. Cum timore & tremore
operamini vestram salutem.* Et Matth.
24. Estote parati; quia nescitis diem, neque
horam.

1. Isboseth, 2. Reg. 4. maridionans ob-
stum, dormiente ostiaria, ab Sicarii struc-
cidatur. Ita peccatum & mors cuius dos. re-
mit memoria mortis. 2. Samson, *Iud. 16.*
in finu Dalile indormiscens eneruatur
suo robore, & inneruatur restibus. Inu-,
& voluptatulæ te permitte: sed tuam ex
Samfone, fortunâ percipe. Audax mors
est; vix nullum tamen, nisi incautum ado-
ritur, velut a tergo.

3. Annibal, fulmen & terror Roma-
norum quamdiu Scipionem instare li-
bi sciebat, arma nūquam exuit; nec dor-
mierunt nisi vigilantibus Ducibus. Quanto
mors præ Scipione? Cicer. in Catone ait:
*Moriendum enim certum est, sed incertum an
eo ipso die. Mortem igitur omnib; horis impen-
dente timeas.* Apoc. 4. visa animalia sunt
plena

*Plena oculis ante & retro : Tales nos sumus
perpetue memoria mortis. Memorare no-
uissima.*

P A R S II.

De die, hora & mortis incognita.

I. **E**rnardus in sermon. *Nil certius mor-
tis, sed nil incertius hora.* 1. Quia de fu-
turiis contingentibus est : Deoq[ue] reserua-
tur. Qui, ut potentiam creandi, sic & sci-
entiam horæ moriendi sibi reseruauit soli,
ut res proprias Diuinitatis.

2. Non est vestrum nosse tempora, neque mo-
menta, quæ Pater posuit in sua potestate. Si-
milia sunt plura. Ut de prædestinatis Ec-
clesia orat: *Deus, cui soli cognitus es numerus
electorum, quasi dicat. Angeli, Domine id
ignorant.*

Et Agnus Apoc. 1. *Habeo claves mortis &
inferni.* 2. *Pf. 67. Deus noster, Deus saluvs facie-
di, & Dominus Domini exitus mortis.* Hinc
obsecrat Pf. 38. *Natum fac mibi Domine si-
nem meum, ut sciam quid desit mihi.* Et Pfal.
118. *Quando facies de persecutib[us] me iudicium?* Naturalem, & Violentam mortem iux-
ta nescit. 3. *Apoc. 5. Visus liber 7. signaculis
munitus intus & foris, & nemo poterat
aperire eum.* Hic liber Deo reseruato-
rum est: in quo & hora mortis.

Adeo 1. *Iob. 15. numerus annorum incer-
tus est, ut nulliqueat præsciri mors, nisi
solo reuelante Deo.* 2. *Gen. 27. Vides quod
senuerim, & ignorem diem mortis me.e, ait Ia-
cob ad Esau.* 3. *Benedad Rex æger,* 4. *Reg.
8. mittit ad Eliseum de morte percuncta-
tum: sed non liquebat.* 4. *Minus jā. Quoniam
mors enim suis solius copiis pugna-
bat, ut senecta, morbo, peste, forte post
40. annos: At modo alienis etiam armis
petitur homines: ut vietu, potu, mari, libi-
dine, &c.*

II. *Quare mortem memora, vigila.* 1.
*ora cum Pf. 67. Benedictus Dominus die quo-
tidie prosperrum iter faciat nobis Deus salu-
tum.*

rium nostrorum. Sic & te præpara, preci-
busq[ue] obarma, 2. Seneca in Epistolis re-
fert Germanos non mortem, sed mortis
genus timere solitos. Belle. Ita & nos. 3.
Sæpe naues cursum tenuere felicem; at
in portu naufragantur. 4. Sæpe, quæ hy-
mem asperam sustinuerunt arbores, in
vere exarescunt. Ita finis dispar à cursu
multis est. 5. Bene Mosonius Monachus,
teste S. Maximino sermon. 36. scilicet anti, quid
maximum ad beate moriendum habe-
ret momentum; ait: Cogitare, Ultimum
sibi hunc diem fore.

P A R S III.

De aduigilatione ad horam.

Ergo Marc. 13 videte, vigilate, erate. Ne-
ideo vigi-
scitis enim quando tempus sit : Excla-
mat simul : *Quod autem robū dico, omnibus
dico: Vigilate.* Luc. 21. ait: *Vigilate omni tem-
pore.* 1. Pet. 5. *Frates, sobri estote: & vigilate;*
quia aduersarius uester diabolus, &c. At mors
isto saeior, & certior, simul incertior est.
Quare 1. Cor. 16. *Vigilate, stete in fide.* 2. *Rei
capitis plures nesciunt, quando ducendi
sint, hic serius, citius ille.* Nos in Ada facti
rei mortis accepimus sententiam: duce-
mur mane? meridie? aut quando? Semper
tibi pendeat hamus.

3. *Carcer enim est Mundus, quo clau-
dimur omnes.* Pertæsus orabat Psalm. In carcere
141. *Educ de custodia animam meam.* 4. *Mors
fur est.* 1. *Theff. 5. veniet tanquam fur in illa
hora, noctis & somni.* Et Mathæ 124. *Si
sciret pater familiæ, quæ horas fur veniret, vi-
gilaret viisque, & non sineret perfodi domum
suam.* O quot incautus hic fur suffudit pa-
rietem cordis? Dixit quidem Isaias Eze-
chia Regi. 4. *Reg. 20. Diffone domui tua,
quia morieris:* at non dixit diem vel ho-
ram, ut vigilaret.

II. *Si quæ vrbis aut arx suam euersio-
nem prænoscet mensibus 7. quanta non
moliretur interea? Ecce Niniuens, Ione 3. multa.*

Vuuuu 2 VIX

vix inaudierat de excidio; cum ecce pœnitet in facco & cinere. Et nobis inclinatur Ps. 89. Anni nostri sicut aranea meditabuntur: dies annorum nostrorum in ipsis 70. anni. Si autem in potentatibus 80. anni, & amplius eorum labor & dolor. Vigilate igitur.

**Exempla
terreant.**

1. Instabat Christo mors; quam animose Petrus se prius offerebat? & tamen indormiscebat. Itaque Dominus Matth. 26. Simon dormis? Non potuisti una horæ vigilare mecum? 2. Similem somnolentiam in Iona, cap. 1. arguit scriptura: Cuinos similes in naui hac vix digitos tres absimus à letho, sive irque vnda: & tamen sterimur. 3. Rex, qui sibi tendit inuidiæ, duplicat custodias: assatus, aditusque omnes suspectat: & homo tot inter aduersa sibi, securus ager? Ipsa dies, noxi ipsa, & omnis hora ei insidiatur. Et uno hoc, memorare nouissimum est posset.

P A R S IV.

De preparatione ad mortem.

Improuisa 1. Bene Seneca: Incertum est, quo telo placet impiis.

mors expectet: itaque tu illam omni loco expæcta. Plinius iudicabat optimam esse mortem, quæ subita: Iulius Cæsar; quæ inopinata. Non sic Ecclesia; quæ orat. A subitanæ & improuisa morte liberanos Domine. Nam in peenis hanc scriptura numerat. 1. Iob. 15. Auferetur Spiritus oris sui, id est, sanus morietur. Hæ minæ sunt.

2. Sicut & Ps. 18. Sicut homines moriemini, & sicut unus de Principib. cadet is; morte violenta. 3. Iob. 21. In punto ad inferna descendunt. Sic impij.

At prouisa At iusti præuertunt memoria mortis; metuuntque repente mori. 1. Nam Iob 9. 1. Obratio nescum. Si repente interroget, quis respondebit ei? Vel, ut Hebræ legunt; si rapuerit. Quare conscientia ipse ante interrogat conscientiam; & horam mortis, genusque non metues magis, quam ipsam. Sin' Ps. 33. Mors peccatorum pessima: hanc metue.

2. Traditur, si lupus hominem prior viderit, aeris ab eo infectione vocem homini intercludi. Vnde Virg. Te Mæri lupi videre priores. Ita, quem mors occupat improuidum, ei vocem confitendi adimit.

3. Deus Exod. 12. voluit Agnum paschalem festinato comediri, agrestibus cum laetucis, & baculis in manibus. Ita festina salutem operari, cum penitentia, & succincta vigilancia: ne exterminator Angelus obruat.

Huc respexerit Dominus, Luc. 12. Sint 4. Ob lumbi vestri precordii, & Luc. ard. in ma. re. & ventum vos sim. hom. exp. do. s. q. reu. à nuptiis; q. d. va. sponsa. fac colligite, consarcinate: caritatis opera comparate. 5. Nam, vt Ioan. Climacus ait: probatus quidem ille est, qui mortem singulis dieb. expectat, sed ille sane sanctus, qui hanc horam singulis desiderat.

11. Duplex Israelitæ tubæ clangor erat. Ergo septem Num. 10. Ad primum congregabantur ad Arcam: ad prolixorem & concisum mouebant castra. Ita sub morbi initium ad Iesum confuge: gliscit morbus; castra mouere para, inque tuto conscientiam colloca.

Vt, qui procul patria migrare instituunt; quæ trans ferre secum minus queunt, in pecuniam redigunt: quo in viam sint expeditiores. Nulla, quam in morte, profectio remotior est: estque Spiritus vadens, & non rediens. Psalm. 77. Atque id eo, Luc. 12. Videlicet, que possidetis, & dare elemosynam. Et facite vobis sacculos, qui non veterascunt, thesaurum non deficientem in colis. Is vero bonorum est operum. In primis 2. Cor. 4. momentaneum & leue, tribulatio nis nostra, eternum glorie pondus operatur in nobis.

Quocirca sicut Exod. 12. exituri Aegypti pro ad terram promissionis, quicquid queamus, auri, &c. potuerunt, acceperunt mutuo secum: ita mundum spolient deceffur; eleemosynas, &c. thesaurizantes in cœlis,

Iis, Matth. 6. *Vbi neque ærugo, neque tinea de-*
molitur: & vbi fures non effodiunt. Deinde,
vtrei ducendi iocos, risusque mittunt,
toti in mortem intenti proximam, in que
scelerum pœnitentiam: ita nos ad fata-
lem pœnam luendam citati.

PARS V.

De preparacione omisssacum exitio.

Exempla nō satis. 1. *V*æ qui Sodomaë similes obruetur,
de interitu prius in quam se perdi-
re volentes sentiant nil cogitantés, Gen. 19. Nem-
nun, nec pe perditio tua exte. Ose. 13.

2. Aegyptij, Exod. 14. ad mortem alio-
rūm proruebant; & suam, nil eius metu-
entes, in currunt. 3. Epulo, Luc. 16. quam
insperata raptus morte in inferno sepul-
tus est? 4. Ille congestor opum, horrei-
que suffartor quid audiit medias inter
futurarum deliciarum cogitationes? Lu.
12. Stulte, hac nocte repetent animam tuam
āte tartarei. 5. Sic Balthasar, Dan. 5. inter
epularum gaudia mortis iustum exceptit.
6. Holofernes, Judith. 13. in corde Castro-
rūm obtruncatus interrit. Ammoni ad
mensam fratris sica vitam abruptit, 2.
Rég. 13.

11. *Maturate mortales præuertere*
mortem tot inter casus. Neu differte ho-
ram in ultimam expiare animas. 1. Ale-
xander Magnus castris eiecit militem,
quem instantे iam prælio primum arma
polire deprehenderat. Plut. in Apoph. Me-
tuendum, ne idem procrastinatoribus
Deus eosque ē libro vita exturbet. 2. Ae-
gyptii iam in altum ingressi longius, sero
coire cernebant vndas: sero vocifera-
bantur, Exod. 14. Fugiamus Israelem: Domi-
nus enim pugnat pro eis contra nos. At terga
vertentibus, ecce occurrit aqua, & intuluit
eos Dominus in mediis fluctibus. Ita, veren-
dum, ne multis in agone eueniat.

3. Horrendum, quod S. Gregorius lib. 4.
Dial. c. 38. & hom. 12. in Euang. refert, Chry-

saorium, tota vitâ sceleratum, insupre-
mis velut attonitum sudasse, cohorrui-
se, intremuisse: demum exclamasse: In-
ducias vsque mane, inducias vsque mane. At in-
cassum. Spissitum exhalabat infandū. Et
cuique adeo periculosa placebit dilatio?

Signum reprobatio-
Sane hæc haud paruum præfert in-
dicium reprobationis. Ut enim Lexit. 6. nis.

Deus cygnum vetuit offerri fibi, velut
immundum: an, quod solum moriturus
canat? At egregius est; præcandidus, &c.
Quare cantate Deo canticum novum: vt au-
tes puræ mane primo argutantes; ve-
speroq; sero silentium obtinentes quie-
ties æuternæ.

CONCIO SEXTA

De Adiunctis mortis.

*S*aul, 1. Regum 28. vt per pythonissam
fuscatata ex umbra Samuelis audierat:
Crastu, & filii tui mecum eritis: sed & ca-
stra Israel tradet Dominus in manus Phi-
listiū: semianimis corruit, ac desperat?
Tantus mortis est horror, etiam in robu-
sto. Quantus in morbo fractis, interque
tentationes fore putabitur?

Super quo nos

- I. *Quod mors sit horribilissima.*
- II. *Demoribundi corporis dolorib.*
- III. *Exempla in idem.*
- IV. *De temptationibus anima ab Satana.*
- V. *De Demonum horribilitate, ac vi-*
lentia.

PARS I.

Mors est horribilissima.

*E*cclæsticus mortis hora nihil du-
Ecens horribilis ait, cap. 41. O mors
quam amara est memoria tua homini pacem
habenti in substantiis suis. Ideo S. Gregorius
aiebat: Qui considerat qualis erit in morte,
semper erit pauidus in oratione. Achilles fit
aut Hercules. Exempla cape.

1. Ezechias Rex pro deposito iacebat,

Vuuuu 3. 4. Reg.